

A Fővárosi Ítéletábla a Dr. Marácz Zsolt és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Soós Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű és a Dr. Nagy Sándor Ügyvédi Iroda által képviselt II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. január 11. napján kelt 38.G.41.358/2015/68. számú ítélete ellen a felperes fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 500.000 (ötszázezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

1.1.1.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 1.022.783 euró, ennek 2010. május 14-től a kifizetés napjáig járó, a régi Ptk. 301/A. §-ban meghatározott mértékű késedelmi kamata megfizetésére a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján.

1.1.2.

Másodlagosan a régi Ptk. 115. § (3) bekezdése alapján kérte az I. rendű alperes kötelezését a 2.263,796 tonna repce helyébe lépő fenti összeg és kamata megfizetésére.

1.1.3.

Harmadlagosan a régi Ptk. 115. § (3) bekezdése alapján a 2.263,796 tonna repce részére történő kiadására kérte kötelezni az I. rendű alperest.

1.1.4.

A II. rendű alperes perbevonásával kérte továbbá annak megállapítását, hogy a ... Kft. (a továbbiakban: M..... Kft.) eladó és a II. rendű alperes vevő között 2009. május 12-én kelt, 1.500 tonna repcére kötött adásvételi szerződés annak színleltége miatt érvénytelen.

1.2.

Tényként adta elő, hogy a tulajdonát képező 2.263,796 tonna repce a ... Ipari Park területén a ... Magyarország Zrt. (a továbbiakban ... Zrt.) felelős őrzésében volt, amely társaság összesen 7.670 tonna repcét helyezett el a ... Közraktár Zrt-nél mint közraktárnál. A közraktár a repcemagot 2009. április 1-jén felszabadította, a ... Zrt. azonban ebből nem tudta kiadni a részét, mert azt az I. rendű

alperes jogellenesen elszállította. Az igényérvényesítését ezáltal az I. rendű alperes akadályozta meg.

Kifejtette továbbá, hogy a 2009. május 12-én kelt adásvételi szerződés azért színlelt, mert a szerződésben az eladó nem az M..... Kft., hanem az I. rendű alperes volt, az adásvétel tárgya pedig nem közraktári áru, hanem a felperesi tulajdont képező áru volt. Az M..... Kft.-t ezen keresettel kapcsolatban azért nem tudta perbe állítani, mert a társaságot a felszámolási eljárás lefolytatását követően, 2014. február 26-i hatállyal a cégnyilvántartásból törölték.

2.1.

Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben marasztalását kérte. Állította, hogy a hitelszerződések biztosítékeként voltak közraktári jegyek a birtokában, és kizárólag közraktári áru került kitárolásra, majd elszállításra. Amennyiben a közraktári áru nem onnan került esetleg kiadásra, ahová azt eredetileg elhelyezték, az nem jelent jogellenességet. A 2009. április 1-jén felszabadított árura a felperessel azonos jogcímmel rendelkező beszállítók, illetve a felperest megelőző jogcímmel rendelkező közraktár is igényt tartott, ezért nem állítható, hogy abban benne volt a felperes árúja is.

2.2

A II. rendű alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben marasztalását kérte. Állította, hogy mint vevő jóhiszeműen kötötte meg az adásvételi szerződést, mert abban a hiszemben volt, hogy az áru a szerződésben foglaltak szerint az M..... Kft. tulajdonát képezi. Vitatta a felperes tulajdonjogának fennállását.

3.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 1.000.000 forint + áfa, a II. rendű alperesnek 50.000 forint + áfa perköltséget.

3.1.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes a ... Zrt. részére 2.273,116 tonna repcét értékesített 1.026.994 euró ellenérték fejében. Az átvett áruból a ... Zrt. közlése szerint 1.754,62 tonna a ... Ipari Telep D01-es raktárában, 518,496 tonna a ... Közraktár Zrt. közraktárában közraktárjegy alapján BL 109/2008. tételszámon került elhelyezésre.

A vevő a vételárat nem fizette meg, ezért a felek a 2008. október 1-jén kelt megállapodásban rögzítették, hogy 1.224.763 euróval tartozik, és az áru a felperes tulajdonát képezi. A ... Zrt. vállalta, hogy 2008. október 10-ig átadja a részére, az elszállításig pedig a felelős őrzés szabályai szerint tárolja. Rögzítették azt is, hogy a ... Közraktár Zrt. közraktárában közraktári jegy alapján tárolt áru helyett a ... Zrt. azonos mennyiségű árut áttárol a D01-es raktárba. A felperes ezt követően az elszállítást megkísérelte, azonban a D01-es raktárat a ... Közraktár Zrt. plombával látta el és a 2008. október 6-án kelt levelében arról tájékoztatta, hogy az áruval a közraktárjegyek birtokosa jogosult rendelkezni.

A felperes keresete alapján eljáró Békés Megyei Bíróság a 2009. április 2-án kelt 3.G.40.013/2009/5. számú ítéletével kötelezte a ... Zrt.-t 2.273,116 tonna repce kiadására, illetve ennek hiányában 1.026.993 euró megfizetésére. Az elsőfokú bíróság ítéletét a Szegedi Ítéltábla a 2009. november 27-én kelt Gf.I.30.295/2009/2. számú ítéletével helybenhagyta.

A ... Zrt. 2009. április 24-től felszámolási eljárás alatt áll.

A ... Közraktár Zrt. a nála elhelyezett 7.670 tonna repcét 303 tonna kivételével 2009. április 1-jén felszabadította és átadta a ... Zrt.-nek. Ugyanezt a mennyiséget a ... Közraktározási Zrt. is zár alá vette. A közraktári jegyek az I. rendű alperes birtokában voltak, ezért ezek alapján megkapta a ... Közraktározási Zrt.-től a kitárolási engedélyt. Ezt követően a repce kitárolását és értékesítését is megkezdte, amely miatt a ... Zrt. felszámolója birtokvédelmet kért. A birtokvédelmi eljárásban a

Gyulai Városi Bíróság Sarkad Város jegyzőjének határozatát megváltoztatva a 2.P.20.348/2010/17. számú ítéletével a birtokvédelmi kérelmet elutasította.

Az **M..... Kft.** 2009. május 12-én az II. rendű alperessel adásvételi szerződést kötött, amelyben eladta a ... Közraktározási Zrt. által kiállított 986-098586 közraktári jegy szerinti 1.500 tonna repcét. A szerződés tartalmazta, hogy a közraktári jegyek az I. rendű alperes őrzésében vannak, a vételárat az I. rendű alperesnél vezetett eladó számlájára kell megfizetni. A vételár teljes kiegyenlítéséig a közraktári jegyek az I. rendű alperes birtokában és őrzésében maradnak.

Az I. rendű alperes 2008. február 5-én közraktárjegy fedezetes standard hitelszerződést kötött a ... Zrt.-vel 1 milliárd forint összegű hitelkeretre. A módosított szerződés szerint a hitel fedezetét az I. rendű alperes által elfogadott, közraktárban elhelyezett 15.000 tonna őszi káposztarepcére kiállított közraktári jegyek képezték. A ... Zrt. a szerződés alapján 2008. szeptember 19-én hívott le utoljára hitelt, amelynek fedezetét már a ... Közraktár Zrt. által 47550, 47551 és 47552 sorszám alatt kibocsátott közraktári jegyek jelentették, amelyek 2.500 tonna repcét testesítettek meg 200.000.000 forint értékben. A közraktári jegyeken szereplő árut az I. rendű alperes a 2009. május 27-én kelt adásvételi szerződéssel adta el a **P..... Kft.**-nek.

3.2.

Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában az elsődleges kereset elbírálása körében utalt a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésére és megállapította, hogy az I. rendű alperes a hitelszerződés fedezetét képező közraktári jegyek birtokába került, és ezek alapján fordult a közraktárakhoz. Arra nem merült fel adat, hogy a ... Ipari Park területén nem közraktárban elhelyezett árut szállított volna el önkényesen, azaz felróhatóan, illetve jogellenesen. Mindezekre tekintettel azt állapította meg, hogy a kártérítés törvényi elemei hiányoznak, az I. rendű alperes jogellenes magatartása nem állapítható meg, mert a birtokába került, kötelmi jogcímen megszerzett közraktári jegyek alapján járt el és kérte az áru kitároltatását.

A felperes másodlagos és harmadlagos keresetét is alaptalannak találta. A másodlagos kereset elbírálásánál utalt a régi Ptk. 115. § (3) bekezdésére és rögzítette, hogy a felperes ez alapján a tulajdoni igényét arra a jogerős ítéletre alapozta, amelyben azt állapította meg a Békés Megyei Bíróság, hogy a repce a vételár meg nem fizetése miatt a felperes tulajdonát képezi. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a ... Zrt.-vel megkötött adásvételi szerződés alapján a felperes az általa eladott repcemennyiséget a ... Zrt. birtokába adta, így a tulajdon átruházása megtörtént. Ugyanakkor a felperes által hivatkozott ítéletek alapján sem lett ismét a 2.263,796 tonna repcének a tulajdonosa, mert ehhez az árut a ... Zrt.-nek a régi Ptk. 117. § (2) bekezdése alapján birtokba is kellett volna adnia. Ez nem történt meg, az árut megtestesítő közraktár jegyeket sem adta át, az árukészletre felelős őrzést vállalt. Mindezekre tekintettel azt állapította meg, hogy a felperes felléphetett tulajdoni igényével, azonban nem az I. rendű alperessel szemben, mert vele szemben a keresetösségi joga nem áll fenn. Utalt arra is, hogy a felperes által becsatolt ítéletek alapján azok végrehajtását is kezdeményezhette volna a ... Zrt. ellen.

Az adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet azért utasította el, mert a szerződést kötő **M..... Kft.** perben állásának hiányában azt nem tudta elbírálni.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes által hivatkozott, F/3 alatt csatolt nyilatkozat érvénytelensége körében is kifejtette az álláspontját, de utalt arra is, hogy a döntését nem erre alapozta.

4.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyet akként tartott fenn, hogy csak az I. rendű alperessel szemben kérte elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását.

4.1.

A megváltoztatásra irányuló fellebbezési kérelem körében a felperes állította, hogy az I. rendű alperes megsértette a régi Ptk. 200. § (1)-(2) bekezdésének, 3. § (1) bekezdésének, 4. § (1) és (4) bekezdésének, 98. §-ának, 112. § (1) bekezdésének, 115. § (3) bekezdésének, 338/B. § (1) bekezdésének, 339. § (1) bekezdésének és 344. § (1) bekezdésének a rendelkezéseit.

4.1.1.

Kifejtette, hogy a más személy tulajdonában álló termények jogalap nélküli értékesítésének rosszhiszemű megszervezése, az abban való bármilyen részvétel jogellenes magatartásnak minősül. Erre tekintettel kérte az I. rendű alperes marasztalását a kereset szerint megjelölt összeg megfizetésére elsődlegesen a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése, másodlagosan a régi Ptk. 115. § (3) bekezdése alapján, harmadlagosan a repcemag részére történő kiadását szintén a régi Ptk. 115. § (3) bekezdése alapján.

4.1.2.

Amennyiben ezen hivatkozását nem fogadná el a bíróság, úgy az I. rendű alperes jogellenes magatartásaként azt jelölte meg, hogy eladóként vett részt a tulajdonát képező termények értékesítésében.

4.1.3.

Végző sorban az I. rendű alperes jogellenes magatartásaként arra hivatkozott, hogy színlelt szerződéseket szervezett meg, amelyeknél valójában ő volt a termények eladója. Erre tekintettel elsődlegesen a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kérte az I. rendű alperes kötelezését a 2009. május 12-én kötött, a II. rendű alperest vevőként feltüntető szerződés színleltség miatti érvénytelensége folytán 623.898 euró, és ennek 2010. május 14-től járó, a régi Ptk. 301/A. § alapján számított késedelmi kamatai megfizetésére figyelemmel arra, hogy a II. rendű alperes 1.373 tonna terményt vett meg. Másodlagosan a régi Ptk. 115. § (3) bekezdése alapján kérte a marasztalást a fenti összeg erejéig. Harmadlagosan ugyanezen jogszabályi rendelkezésre hivatkozva 1.373 tonna repcemag 15 napon belül történő kiadására kérte kötelezni az I. rendű alperest.

4.1.4.

Amennyiben a bíróság nem fogadná el a fenti érveléseit, úgy jogalap nélküli gazdagodás jogcímén kérte a marasztalást 158.465.720 forint, és ennek 2010. május 14-től járó, a régi Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata erejéig. Kifejtette, hogy az I. rendű alperes 70.000 forint/tonna áron adta el a terményt, azt 2.263,796 tonnára vetítve a vagyoni előny a fenti összeg.

4.2.

A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során releváns bizonyítékokat nem értékelt, a tényállást hiányosan állapította meg, a kereset alátámasztására alkalmas tényeket figyelmen kívül hagyott, a mérlegelés szempontjai nem állapíthatóak meg, annak okszerűsége egyáltalán nem ellenőrizhető. Az ítélet megalapozatlan, hiányos, aggályos, iratellenes, logikailag ellentmondó.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapítottakkal szemben az I. rendű alperes a releváns 01/A/1, 01/A/2 raktárak vonatkozásában nem közraktárakhoz, hanem a ... Közraktár Zrt.-hez fordult. A közraktári jegyekre hivatkozása nem jelenti azt, hogy ezek a közraktári jegyek a fenti raktárakban lévő terményekre vonatkoztak. Az I. rendű alperes nem jelölte meg egyértelműen, hogy mely közraktári jegyek alapján vitt el terményt ezekből a raktárakból és ezt az elsőfokú bíróság sem állapította meg az ítélete indokolásában. A ... Közraktár Zrt. által kibocsátott két közraktárjegyre utalt, ezek alapján azonban az I. rendű alperes nem volt jogosult a fenti raktárakból származó terménymennyiséget kitérőlni, eladni, ezek eladásában közreműködni. Az I. rendű alperes tehát a megjelölt raktárakhoz közraktári jegyet nem tudott hozzárendelni, a 2009. április 15-i nyilatkozatra utalt, de ezt a hivatkozását utóbb visszavonta.

Az elsőfokú ítélet téves abban a tekintetben is, hogy nem a ... Zrt., hanem az **M..... Kft.** hitelszerződése fedezeteként átvett közraktári jegyekre hivatkozott az I. rendű alperes.

Az elsőfokú eljárásban igazolta, hogy az érintett a raktárakban 2009. április 1-jét követően nem volt

közraktári áru, az itt lévő terménykészlet nem volt közraktározás alatt. Téves megállapítás tehát, hogy közraktári jogviszony alapján szállították el az árut. Az elsőfokú bíróság az ítéletében eleve kizárta, hogy az I. rendű alperes más tulajdonosok terményének értékesítésében közreműködött volna. Azonban nem azzal tanúsított jogellenes magatartást, hogy fedezetlen közraktári jegyek alapján kérte a ... Közraktár Zrt.-től más tulajdonosok terményének kiadását, hanem azzal, hogy részt vett ezeknek a terményeknek az értékesítésében úgy, hogy erre nem volt jogcíme. Az elsőfokú bíróság tévedett abban is, hogy az I. rendű alperes a birtokába került közraktári jegyek alapján járt el. Ebben az esetben azokhoz az üres raktárakhoz kellett volna mennie, ahová ezek a közraktári jegyek szóltak. Az elsőfokú bíróság nem értékelte, hogy a ... Közraktár Zrt. 2009. április 15-i nyilatkozata nem teremt közraktári jogviszonyt más személyek tulajdonában álló terményekre.

A felperes álláspontja szerint a hivatkozott jogerős ítéletek megállapították, hogy a ... Zrt.-vel kötött adásvételi szerződésüket felbontották, és rögzítették, hogy a termény tulajdona őt illeti. Ezzel kapcsolatban utalt a Békés Megyei Bíróság ítéletére és a Kúria EBH2015. K.11. számú elvi határozatára.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az érvénytelennek hivatkozott, F/3 sorszám alatt csatolt okirat kapcsán csak az I. rendű alperes álláspontját ismertette, az ezzel kapcsolatos további bizonyítási indítványának nem adott helyt, annak elutasítását nem indokolta meg.

Az F/11 sorszámú bizonylatok I. rendű alperes által állított érvénytelenségével kapcsolatban szintén kifejtette az álláspontját. Utalt rá, hogy az F/25 sorszám alatt csatolt közraktári jegyekből egyértelmű, hogy a terményeket a közraktározásból a ... Zrt. részére kellett kiadni. A ... Közraktár Zrt. a közraktározásból felszabadította a terményeket, annak átadását a ... Zrt. részére okirat és tanúvallomások igazolják. A ... Zrt. „f.a.” képviselője is elismerte, hogy a felszabadított terménymennyiségre 2.263,796 tonna vonatkozásában tulajdoni igénye áll fenn.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében nem értékelte megfelelően a régi Ptk. 339. §-a körében az I. rendű alperes magatartását annak ellenére, hogy igazolta a rosszhiszemű jogellenes magatartását, a tulajdonát képező termények általa való értékesítését, annak megszervezését, lebonyolítását. Egyáltalán nem értékelte a szerződési nyilatkozatok értelmezésével, a szerződés létrejöttével kapcsolatos állításait, jogszabályi hivatkozásait (rég Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdés, 207. § (1) bekezdés, 365. § (1) bekezdés). Nem foglalkozott a közraktározás szabályaival, amelynek során figyelmen kívül hagyta a közraktározásról szóló 1996. évi XLVIII. törvény (Krtv.) 1. § (3) bekezdését, 18. § (1) bekezdését, 20. § (2) bekezdését, 23. § (1) bekezdését, 25. § (1) bekezdését és 29. §-át. Ennek alapján az I. rendű alperes és a ... Közraktár Zrt. együttműködése egyértelműen szabálytalan volt, amelynek körében kiemelte, hogy a közraktár a nála elhelyezett árut csak az árujegy és a zálogjegy visszavételét követően adhatja ki.

Változatlanul fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadott bizonyítási indítványait, amelyekkel az elsőfokú bíróság egyáltalán nem foglalkozott, a mellőzésnek nem adta indokát.

A felperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróságnak alapvető feladata lett volna annak megállapítása, hogy az I. rendű alperes mely közraktári jegyek alapján vitt el terményt a 01/A/1 és 01/A/2 raktárakból, melyik közraktári jegyre hivatkozva, mennyi termény elvitele történt. Ezek a közraktári jegyek valóban ezekhez a raktárakhoz tartoztak-e, az elvitt termények közraktári termények voltak-e, amennyiben igen, milyen közraktári viszony vonatkozott rájuk. Nem értékelte azt sem, hogy a ... Zrt. 7.670 tonna szabad rendelkezésű, banki biztosítékkal meg nem terhelt, óvadékba nem adott, a ... Közraktár Zrt. által kiállított közraktári jeggyel rendelkezett, továbbá, hogy ezekből a termény felszabadítása után ki akarta adni a részére járó terménymennyiséget. A ... Közraktár Zrt. szabályos közraktározást végzett, amely jogilag és logikailag is kizárja a más közraktári jogviszonyt ugyanezekben a raktárakban. Nem értékelte továbbá a ... Közraktár Zrt. 2009. április 1-jei terményfelszabadítását, annak jogi helyzetét, a részére kiadható terménykészlethez fűződő jogát, a termény felszabadítását követően a közraktározás hiányát, a ... Közraktár Zrt. 2009. április 15-i kitérőlevelét, illetve az erre való hivatkozás visszavonását az I.

rendű alperes részéről, továbbá, hogy a levélben szereplő raktárak egy esetben sem egyeznek a közraktári jegyeken feltüntetett raktárakkal. Figyelmén kívül hagyta az elsőfokú bíróság azt is, hogy a ... Közraktár Zrt.-ből nagyságrendileg 20.000 tonna termény tűnt el jogtalanul, és a társaság szabálytalanul működött, tömegesen váltak fedezetlenné a ... Ipari Parkban a közraktári jegyei. Az elsőfokú eljárásban igazoltan az I. rendű alperes legalább 4.683,9 tonna terményt vitt el a raktárakból, az elismerése alapján ez a mennyiség 5.025 tonna volt. Nem értékelte azt sem, hogy tanúvallomások és adásvételi szerződések igazolták, hogy az I. rendű alperes közreműködött a raktárakból származó termények értékesítésében, a termények ellenértékét realizálta. Nem értékelte az elsőfokú bíróság az I. rendű alperesnek az adásvételi szerződésekkel kapcsolatos szerepét és azt, hogy a ... Zrt. „f.a.” már 2009-ben felszólította az I. rendű alperest, hogy igazolja a jogát, többek között a 01/A/1 és a 01/A/2 raktárakban megvolt terménykészletre. Az I. rendű alperes ezt nem tudta megtenni, mégis közreműködött a termények értékesítésében, realizálta azok ellenértékét, ezért eljárása rosszhiszemű volt.

5.

Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadott védekezését.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság részletes bizonyítási eljárást folytatott le, a bizonyítékok alapján érdemben helytálló, megalapozott döntést hozott. Nem adta indokát a felperes által előterjesztett további bizonyítási indítványok mellőzésének, ez azonban a másodfokú eljárásban pótolható. Az I. rendű alperes kiemelte, hogy a Békés Megyei Bíróság az ítéletében nem állapította meg a felperes tulajdonjogát. Az elsőfokú eljárásban okirattal és tanúvallomásokkal is igazolta, hogy a ... Ipari Park területén nem volt fellelhető szabad készlet és a közraktározott készletekben számottevő hiány volt. Az árura a közraktári jogviszony alapján többen is igényt tartottak a felperest megelőző jogcímen. Az elsőfokú bíróság a 11. sorszámú jegyzőkönyvben a Pp. 3. § (3) bekezdése és a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján tájékoztatta a feleket a bizonyításra szoruló tények köréről és a bizonyítási teherről. Ennek alapján az előírt és szükséges bizonyítási kötelezettségét hiánytalanul teljesítette.

A Pp. 386/J. §-a alapján kiemelt jelentőségű perben a bíróság nem köteles előzetes tájékoztatást adni a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, ezen túlmenően a felperesi kérés a Pp. 8. §-ában foglaltakkal sem összeegyeztethető. A felperes érvelésével szemben a közraktári jegyek birtokosa volt, azokat jogszerűen szerezte meg, a közraktári jegyek felhasználása, igényérvényesítése során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. A közraktári jegyek birtokosaként az áru kiszolgáltatását igényelte a közraktárból. Az áru fölötti bármely rendelkezés a közraktárak tudomásával és engedélyével, az áru kiadása az érintett közraktár, a ... Ipari Park üzemeltetője és a ... Zrt. irányításával történt. Arra nem volt ráhatása, hogy a közraktári áru ténylegesen honnan, melyik raktárból kerül ki. A ... Ipari Parkban elhelyezett áru birtokát soha nem szerezte meg, a hiteljogviszonyhoz kapcsolódóan nem a közraktári áru, hanem az arról a közraktár által kiállított értékpapír került hozzá. A közraktári jegy birtokosaként sem a repce közraktári zárásában, sem az onnan történő kiadásban nem vett részt. A felperes által kifogásolt magatartások más felekhez kapcsolódhatnak, a közraktározásban résztvevő más felek felelősségi körébe tartoznak.

6.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett az alperesek között 2009. május 12-én létrejött adásvételi szerződés érvénytelenségének a megállapítására irányuló keresetet elutasító rendelkezése, ezt az ítéletábra a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján nem érintette.

7.

A fellebbezés nem alapos.

8.

A fellebbezés hatályon kívül helyezésre is irányult, az ítéletábra azonban a később kifejtettekre is tekintettel azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján az eljárás megismétlését tenné szükségessé. A kereset érdemi elbírálásához szükséges tényállás a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható, további bizonyítás nem szükséges, ezért a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján sincs helye a hatályon kívül helyezésnek.

9.

Az ítéletábra az elsőfokú eljárás során csatolt iratok alapján a tényállást kiegészíti az alábbiakkal.

9.1.

A Békés Megyei Bíróság előtt 3.G.40.067/2008. számon folyamatban volt ügyben a felperes a keresetlevelében azt adta elő, hogy a ... Zrt.-vel 2008. október 1-jén megkötött megállapodásban „a felek kölcsönösen és egybehangzóan elismerték, hogy a fent rögzített áru - a vételár megfizetésének elmaradására tekintettel - a felperes tulajdonát képezi; azzal kizárólag a felperes jogosult rendelkezni (magyarán a felek felbontották a szerződéseket és visszaállították az eredeti állapotot)". A birtokba adási kérelme jogalapjaként a régi Ptk. 193. §-át jelölte meg. A Békés Megyei Bíróság elsőfokú ítéletében akként foglalt állást, hogy a 2008. október 1-jén létrejött megállapodás a meghatározó, „melynek tartalma szerint a felek a korábban megkötött adásvételi szerződéseket közös akaratnyilvánítás mellett felbontották és a per tárgyát képező repce mennyiség tekintetében az eredeti tulajdoni állapotot állították helyre.” A régi Ptk. 193. §-ának (1) bekezdésére utalva állapította meg, hogy az alperes a repcemagot köteles kiadni a felperes részére, amennyiben pedig a kiadásra nincsen mód, úgy másodlagosan a termék mennyiségéhez igazított ellenértéknek a megfizetése terheli.

Az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésében az alperes a 2008. október 1-jén létrejött szerződés érvénytelenségére hivatkozott és a képviselőjében eljáró felszámoló azt adta elő, hogy az érvénytelenség megállapítása iránti per megindítását határozta el.

A Szegedi Ítéletábra másodfokú határozatában az elsőfokú határozat helyes indokaira utalás mellett megjegyezte, hogy a felperes követelésének jogalapját ésösszegezését okirattal bizonyította, a 2008. október 1. napján kelt, az adásvételi szerződés felbontását célzó megállapodásban az alperes a tartozást elismerte.

9.2.

A Gyulai Városi Bíróság 2010. augusztus 31-én kelt és fellebbezés hiányában október 12-én jogerőre emelkedett, 2.P.20.348/2010/17. számú határozatában a ... Közraktározási Zrt. I. rendű és a II. rendű felperesek keresete alapján a ... Magyarország Zrt. „f.a.” birtokvédelmi kérelmét elutasította. A perben az alperes a védekezését arra alapította, hogy a birtokláshoz való joga folytán petitorius birtokvédelem illeti meg és a ... Közraktár Zrt. közraktárjegy bevonási bizonylata szerint a számára is felszabadításra került a repcemag a ... Ipari Parkban. A bíróság határozata indoklásában kifejtette, hogy a peres felek egymás közötti viszonylatában vizsgálta a birtokláshoz való jogosultságot. Azt állapította meg, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá, hogy az alperes a birtokvédelmi eljárás megindításakor tárolt-e egyáltalán a ... Ipari Park területén nem közraktárba vett repcét és a felperesek birtokháborítást nem követhettek el.

9.3.

A Győri Ítéletábra a 2011. október 25-én kelt Fpkhf.II.25.639/2010/2. számú határozatával a ... Magyarország Zrt. „f.a.” adós ellen indult felszámolási eljárásban a felperes mint hitelező által előterjesztett kifogás tárgyában döntött és a kifogást elutasító elsőfokú végzést helybenhagyta.

Határozatában tényként rögzítette, hogy az adós a felszámolás kezdő időpontjában a rendelkezésre álló adatok alapján a perbeli termény tényleges birtokával nem rendelkezett, közraktárjegyeket nem tudott és jelenleg sem tud felmutatni. A ... Közraktár által 2009. április 1-jén felszabadított 7.670 tonna repce a ... Ipari Parkban volt elhelyezve és a ... Közraktározási Zrt. által is zár alá volt véve. A hitelező felperes 2009. december 28-án élt kifogással, amelyben azt sérelmezte, hogy a felszámoló ismételt felszólítások ellenére sem tesz eleget a jogerős ítéletben foglaltaknak és arra kérte kötelezni, hogy adja ki a részére a megjelölt mennyiségű repcét. A felszámoló a kifogás elutasítását kérte, előadta, hogy az adósnak nem volt árujegy a birtokában, amellyel a repce tulajdonjogát igazolhatta volna, és az adott repcét két közraktár is zárta. A másodfokú bíróság határozata jogi indokolásában kifejtette, hogy a Krtv. 38. § (1) bekezdése értelmében a közraktárba letett áru nem tartozik a felszámolási vagyongra. A felszámoló csak abban az esetben tudta volna a kifogást tévő ingó kiadására irányuló igényét teljesíteni, amennyiben a felszámolás kezdetekor az árujegy és a zálogjegy az adós birtokában lett volna, vagy időközben a birtokába került volna. Ebben az esetben e két értékpapír a felszámolási vagyon részévé vált volna és a felszámoló egyúttal jogosult lett volna a közraktárba letett áru feletti rendelkezésre is. A konkrét esetben azonban az állapítható meg, hogy az adós a felszámolás kezdő időpontjában a kiadni kért termény tényleges birtokával már nem rendelkezett, azokra vonatkozó közraktári jegyek sincsenek a birtokában. A Krtv. 25. § (1) bekezdése alapján az árujegy és a zálogjegy hiányában nem is lehet ténylegesen a közraktárba letett áru birtokában, nem rendelkezik a birtokláshoz szükséges jogosítványokkal.

10.

Az így kiegészített tényállásra is tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetért, annak indokolását részben osztja, illetve azt kiegészíti és pontosítja az alábbiak szerint.

10.1.

A felperes keresete az általa megjelölt mennyiségű termény ellenértékének a megfizetésére, másodlagosan pedig a termény kiadására irányult. Követelése jogalapjaként elsődlegesen a régi Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére, másodlagosan és harmadlagosan a régi Ptk. 115. §-ának (3) bekezdésére hivatkozott. Végső soron jogalap nélküli gazdagodás címén kérte kötelezni az I. rendű alperest a nála jelentkező vagyoni előny megfizetésére, követelésének ezen jogcímét a másodfokú eljárásban jelölte meg.

A kártérítési igényét a másodfokú tárgyaláson megerősített nyilatkozatával arra alapította, hogy a megjelölt mennyiségű termény a tulajdonában állt és őt tényleges kár (damnum emergens) érte az I. rendű alperes jogellenes magatartása folytán. A kereset további jogalapjaként megjelölt régi Ptk. 115. § (3) bekezdése szerinti tulajdoni pert csak a tulajdonos indíthat. A régi Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján pedig a jogalap nélküli gazdagodás megállapításához az szükséges, hogy az előnyhöz a kötelezett más rovására jusson. A fentiekből következően a kereset valamennyi jogcíme alapján a felperesnek mindenek előtt bizonyítania kellett a tulajdonjogát, ehhez kapcsolódóan a tulajdonszerzés módját.

10.1.1.

Az elsőfokú bíróság ezt a kérdést a „másod- és harmadlagos” kereseti kérelem körében vizsgálta és helyesen indult ki a régi Ptk. 117. §-ának (2) bekezdése alapján abból, hogy a dolog tulajdonjogának a megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a dolog átadása is szükséges. Az ítéletábra ebben a körben utal az elsőfokú ítélet helyes indokaira. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel azt emeli ki, hogy a felperes és a ... Zrt. között létrejött adásvételi szerződés alapján a felperes a terményt átadta, ezért a ... Zrt. tulajdonjogot szerzett. A tulajdonjog megszerzését a jogcím (a szerződés) utólagos megszűnése nem érinti. Ha tehát az eredetileg érvényesen megkötött adásvételi szerződés alapján a dolog tulajdonát az egyik fél átruházza, utóbb azonban a felek a szerződést felbontják, vagyis az eredetileg érvényesen létrejött jogcím utólag megdől, ez nem érinti a korábban végbement tulajdonátruházás érvényességét, létrejöttét (BH1989.

409.). A tulajdonjog ismételt megszerzéséhez szükséges lett volna az is, hogy az adásvételi szerződés felbontásán túl a ... Zrt. át is adja a felperes részére a terményt.

10.1.2.

A felperes tulajdonjogát az általa hivatkozott ítéletek alapján sem lehet megállapítani. Erre az elsőfokú ítélet is utalt, e körben az ítéletábra az indokolást kiegészíti.

A Pp. 229. § (1) bekezdése szerint a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapról származó ugyanazon jog iránt, ugyanazon a felek - ideértve azok jogutódjait is - egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék (anyagi jogerő). Az idézett jogszabályi rendelkezés megfelelő értelmezéséből következően az anyagi jogerő tárgya: a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtések, így a felek közötti jogviszony minősítése, amely utóbb vitássá nem tehető, attól egy későbbi perben a bíróság sem térhet el (BH2002. 235.).

A felperes az általa mind az elsőfokú eljárásban, mind a fellebbezésben hivatkozott, a Békés Megyei Bíróság előtt indult perben az ingó kiadására irányuló követelését a 2008. október 1-jén létrejött megállapodásra alapította, mellyel „a felek felbontották a szerződéseket és visszaállították az eredeti állapotot”, és a régi Ptk. 193. § (1) bekezdése alapján érvényesítette igényét. A régi Ptk. ezen szabályára alapított birtokper valamely birtoklásra feljogosító jogcím alapján indítható, ilyen pert nem csak a tulajdonos, de mindenki más is indíthat, akinek a birtoklásra akár dologi, akár kötelmi jogcíme van. A felperes kötelmi jogcímet jelölt meg, hiszen az adásvételi szerződést felbontó megállapodásra hivatkozott. A Békés Megyei Bíróság ítéletének indokolásában valóban szerepel, hogy a felperes tulajdonosnak „tekintendő”, ez azonban egyrészt nem egyenértékű a tulajdonjog fennállásának megállapításával, másrészt mind az első-, mind a másodfokú határozatból egyértelmű, hogy a bíróság a keresettel egyezően a felek közötti szerződés alapján kötelezte a ... Zrt.-t az ingó kiadására, annak hiányában pedig az ellenérték megfizetésére. A fentiekből az következik, hogy az adott perben a bíróság a kereset alapján csak arról hozhatott döntést, hogy a megjelölt megállapodás folytán a ... Zrt. köteles-e kiadni a kért repce mennyiséget, vagy megfizetni annak ellenértékét a felperes részére. A keresettel érvényesített, az ingó kiadására irányuló jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények köre és a jogi okfejtés csak a kereset tárgyává tett szerződésre, az abból eredő jogokra, illetőleg kötelezettségekre terjed ki. A perben a bíróságnak nem kellett állást foglalnia arról, hogy a felperes ismét tulajdonosa lett-e az adott terménymennyiségnek, ezért az ezzel kapcsolatos, a felperes által hivatkozott és az indokolásban található megállapításhoz anyagi jogerő nem kötődik.

Nem mond ennek ellent a felperes által hivatkozott kúriai ítélet sem, mert az csak az adóvisszaigénylésre való jogosultság tekintetében rögzít annyit, hogy a felperes jogosult az adóalap csökkentésre, mert az áru ellenértékét nem kapta meg és azt a szerződés megszűnése (felbontása folytán) már nem is követelheti. Egyébként a Kúria is azt rögzíti, hogy a felek közös megegyezésük alapján a szerződést felbontották és abban állapodtak meg, hogy a már teljesített szolgáltatásokat visszaadják.

10.2.

Mindezek alapján az állapítható meg, hogy a felperes nem tulajdonosa a per tárgyát képező repcének, ezért sem a kártérítési, sem a tulajdoni igénye, sem pedig a jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett követelése nem lehet megalapozott.

10.2.

A fentiekén túl az ítéletábra rámutat arra is, hogy a régi Ptk. 339. § -ának (1) bekezdésére alapított követelés a kár és a felperes által megjelölt, jogellenesnek minősített magatartás közötti ok okozati összefüggés hiányára tekintettel sem alapos. Az okozati összefüggés fennállása kapcsán elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az adott magatartás nélkül is bekövetkezett volna-e a kár, tehát szükségszerű feltétele-e (conditio sine qua non) az eredménynek. Az ilyen módon meghatározott

okok ugyanakkor a kártérítési felelősség megállapítása során eltérően értékelendők. Az okozati összefüggés akkor állapítható meg, ha a felróható magatartás releváns kapcsolatban van a kárral. Jogilag relevánsnak pedig azt az okot lehet tekinteni, amely szervesen összefügg az eredménnyel, ennek pedig feltétele az eredmény konkrét és objektív előreláthatósága (BDT2013. 2893.).

10.2.1.

Mindezek alapján mindenek előtt azt kellett volna bizonyítania a felperesnek, hogy az I. rendű alperes megjelölt magatartása szükségszerű feltétele volt az eredménynek, e nélkül a kár nem következett volna be. Ehhez kapcsolódóan az volt a tényállítása, hogy amennyiben az I. rendű alperes nem szállítja el az árukészletet, nem szervezi meg az eladását, illetve nem adja el azt, akkor a ... Zrt.-től megkapta volna az őt megillető terménymennyiséget. Ezt az állítást azonban a rendelkezésre álló, a tényállás kiegészítésében részletezett adatok és körülmények nem támasztják alá.

10.2.1.1.

A Békés Megyei Bíróság előtt ingó kiadásra irányuló perben a ... Zrt. alperesként a kereset elutasítását kérte, majd az őt marasztaló ítéletet megfellebbezte, amiből az következik, hogy önkéntesen nem kívánt teljesíteni. Ugyanezt támasztja alá az a tény, hogy amikor a felperes a ... Zrt. felszámolási eljárása során kifogást terjesztett elő, hogy elérje a termény kiadását, az eljárásban a felszámoló a kifogás elutasítását kérte. A ... Zrt. részéről azonban nem csak a szándék, hanem a tényleges lehetőség sem volt meg az árukészlet átadására, az ugyanis a ... Zrt. felszabadítása ellenére nem került birtokába. A Gyulai Városi Bíróság tényállás kiegészítésben részletezett határozata egyértelműen állást foglalt a birtokláshoz való jog kérdésében, amikor a birtokvédelmi kérelemről döntött. Az ítélet jelen bíróságot is köti és ebből az állapítható meg, hogy a ... Közraktár Zrt.-vel és a jelen per I. rendű alperesével szemben a ... Zrt. nem volt jogosult birtoklásra. A fentiekből az következik, hogy az I. rendű alperes kifogásolt magatartása nem volt szükségszerű feltétele a létrejött eredménynek, és nincs is releváns kapcsolatban a bekövetkezett kárral.

10.2.1.2.

Az okozati összefüggés fennállását az is cáfolja, hogy a felperesi tényeloadás szerint a ... Közraktár Zrt. által felszabadított 7.670 tonna repce volt a fedezete a követelésének, az I. rendű alperes pedig 5.025 tonna elszállítását ismerte el, amiből az következik, hogy a különbözetből a ... Zrt. a felperes igényét kielégíthette volna, amennyiben arra valós szándéka és lehetősége van.

10.3.

A régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a kár és az okozati összefüggés bizonyítottságának hiánya a kártérítési követelést önmagában megalapozatlanná teszi. Szükségtelen volt ezért a perben az I. rendű alperes magatartásának a jogellenességét vizsgálni, így az ítéletábla érdemben nem foglalkozott a fellebbezés ehhez kapcsolódó érvelésével, nem látott okot a kapcsolódó indítványok szerinti bizonyítás lefolytatására és az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos megállapításait mellőzi.

10.4.

Végül a régi Ptk. 115. §-ának (3) bekezdésére alapított követelés tekintetében arra mutat rá az ítéletábla, hogy az árukészlet kiadására irányuló tulajdoni igény csak akkor lehetne alapos, ha a felperes bizonyítja az I. rendű alperes birtoklását, tehát azt, hogy az ő birtoklása fosztja meg a tulajdonjoga gyakorlásától. A felperes azonban ilyen tényállítást nem tett, sőt a másodfokú tárgyaláson azt adta elő, hogy nincs tudomása arról, rendelkezik-e az I. rendű alperes a per tárgyát képező mennyiségű repcével.

11.

A fentiekre tekintettel az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

12.

Az eredménytelenül fellebbező felperest kötelezte a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes részére a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdései alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költség megfizetésére. Az összeg megállapításánál figyelemmel volt arra, hogy az elsőfokú bíróság által meghatározott ügyvédi munkadíjat a felek nem kifogásolták. A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, a tárgyaláson nem jelent meg, ezért az ő vonatkozásában perköltségről nem kellett rendelkezni.

Budapest, 2017. június 01. napján

dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

dr. Kurucz Zsuzsanna s. k.
előadó bíró

dr. Buglyó Gabriella s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő